

Dokumentliste

Statsforvaltningen

Sak

Dok. nr.

Datum

Dokumentets art

Merknader

UO. MA-arkiv.

Bagali s., Hol p, K, Beiskerud

Hallen vestre, 9H/1. Mulig grav.
Middelalder

Regnr. F. 76. 1652 AH RB.

Hvammen, 100/1. Grav. Middelalder.
Regnr. F. 76. 1652 ABR4

Grava fra svartedauden.

1. I opplevelser gjort av Lars Hagen og Gunnar Stensen står det:

Her er Fekjanmogen med en grav fra Svartedauden. Den sorte død 1349-1350. Graven er undersøkt og levinger etter gravlagte fantes og endel blev sent til Universitetet der uttalte at levingerne skrev sig fra en Ungdom. Noe mere kunne de ikke si."

(Disse opplevelsene er gjort først i 1960-åra.)

2. I Drammen og Opplands Turistforenings Årbok for 1950 står det:

--- Et lignende sagn forteller om en flokk mennesker som flyktet fra Vestlandet da svartedauden herjet der. De kom ned i Dagali seterdal. Der døde en av dem og ble gravd begravd ved Grotbekken på sørsiden av Osfjorin. Graven kan ikke påvises. De andre dro videre og kom over fjorden til Fekjanmogen. Der døde en til og ble gravlagt der. De andre skal i følge sagnet ha vendt tilbake, da de skjønnte at de ikke kunne unngå smitten. Graven her har vært påvist fra slekt til slekt - fra far til sønn - i flere hundre år, og i 1914 ble den undersøkt for å se om sagnet sa sant.

Man fant noen få beinrester, og av disse ble undertejeven og bekkenbenet sendt til Universitetet. Det øvrige ble pakket i never og lagt ned igjen.

Universitetets folk uttalte at det måtte ha vært et meget ungt menneske som her hadde funnet sitt

siste hvilested." (Artikkelen der dette står, heiter „Museumsprat og gamle sagn fra Dagali." Av Gunnar Stensen.)

3. Gunnar Stensen skreiv ned dette sagnet i 1914, men ordlyden den gongen var mest den same som i artikkelen ovånfør. Fleire opplysningar kjem heller ikkje fram der. Fleire skrivne kjelder om desse gravene kjenner eg ikkje til.

Dagali 1978.
Bygdeboka
for Nore - Urdal
Dagali - Sør - Skurdalen
Kari Sonstend

Grava frå svartedaunen.

1. I opplegnelser gjort av Lars Hagen og Gunnar Stensen står det:

"Her er Fekjanmogen" med en grav fra Svartedaunen. Den sorte død 1349-1350. Graven er undersøkt og levninger efter gravlagte fantes og endel blev sent til Universitetet der uttalte at levningerne skrev sig fra en Ungdom. Noe mere kunne de ikke sige."
(Disse opplegnelsene er gjort først i 1960-åra.)

2. I Drammen og Oplands Turistforenings Årbok for 1950 står det:

--- Et lignende sagn forteller om en flokk mennesker som flyktet fra Vestlandet da svartedaunen herjet der. De kom ned i Dagali seterdal. Der døde en av dem og ble gravd begravd ved Grotbekken på sørsiden av Osfjorin. Graven kan ikke påvises²⁾. De andre dro videre og kom over fjorden til Fekjanmogen. Der døde en til og ble gravlagt der. De andre skal i følge sagnet ha vendt tilbake, da de skjønnte at de ikke kunne unngå smitten. Graven her har vært påvist fra slekt til slekt - fra far til sønn - i flere hundre år, og i 1914 ble den undersøkt for å se om sagnet sa sant. Man fant noen få benrester, og av disse ble undertejeven og bekenbenet sendt til Universitetet. Det øvrige ble pakket i never og lagt ned igjen.

Universitetets folk uttalte at det måtte ha vært et meget ungt menneske som her hadde funnet sitt

1) F76. 1652 A8 RH på Drammen, 100/1

2) F76. 1652 AH RB "Hallen 100/2, 94/2

siste hvilested."

(Artikkelen der dette står, heiter „Museumsprat og gamle sagn fra Dagali." Av Gunnar Stensen.)

3. Gunnar Stensen skreiv ned dette sagnet i 1914, men ordlyden den gongen var mest den same som i artikkelen ovånfør. Fleire opplysningar kjem heller ikkje fram der. Fleire skrivne kjelder om desse gravene kjenner eg ikkje til.

Dagali ¹²/₉-78.

Bygdeboka

for Nore - Vudal

Dagali - Sør - Skurdalen

Kari Sønsterud.

19. desember 1978.
Jnr. 1575/78 ES/GO

Kåre Sønsterud
3588 Dagali

AD: GRAV FRA SVARTEDAUEN, REGNR. F76. 1652 A8 R4 PÅ FEKJANMOGEN PÅ
HVAMMEN, 100/1, DAGALI S., HOL P, K, BUSKERUD

Universitetets Oldsaksamling har med takk mottatt Deres brev av
12.09.78 vedrørende ovennevnte grav.

Vi har undersøkt nærmere i våre arkiver og også kontaktet Anatomisk
institutt ved Universitetet i Oslo for å prøve å få ytterligere opp-
lysninger; men dette har dessverre ikke ført frem.

Når det gjelder graven ved Grotbekken, tror vi at vi kanskje har
greidd å lokalisere den; men helt sikre kan vi ikke være. Det er fru
Tony Smedsberg, hvis mor Ingrid Tischbein eier hytta Kløvsteina ved
Ossjøen, som påviste stedet. Hennes far hadde her lagt merke til en
0,8 m høy reist stein av form som en bautastein. Den skiller seg
klart ut fra den øvrige steinen i området og virker forsettlig reist.
Den står i en liten senkning ca. 10 m N for et gammelt, vardet veifar,
ca. 200 m S for sjøen og ca. 300 m V for Grotbekken. Fra stedet er det
vakkert utsyn over sjøen.

Under feltarbeidet i 1978 har en av våre registratorer, Berit Mogan,
notert en del oldfunn som oppbevares på Dagali Bygdetun.

De fleste funnene har "Ub" føyet til nummeret, f.eks. "1204 Ub". Hva
står Ub for? Eller har vi notert feil, slik at det skulle stått f.eks.
"1204 Db"?

Vi beklager meget at vi svarer så sent på Deres brev.

Med hilsen og med ønsker om en gledelig jul og et godt nytt år.

Elizabeth Skjelsvik

19. desember 1978.
ES/GO

Universitetet i Oslo
Anatomisk institutt
Antropologisk avdeling

AD: GRAV FRA SVARTEDAUEEN, REG.NR. F.76. 1652 A8 R4, PÅ FEKJANMOGEN
OG MULIG GRAV FRA SAMME TID, REG.NR. F.76. 1652 A4 R6

Vi viser til hyggelig telefonsamtale forleden om ovennevnte sak og tillater oss med dette å oversende kopi av brev fra Kåre Sønsterud, 3588 Dagali - vårt j.nr. 1575/78.

Graven som ble undersøkt i 1914, og hvorfra det stammer benrester, ligger på Hvammen, gnr. 100, brnr. 1, Dagali s(ogn, Hol p(restegjeld, k(ommune), Buskerud. Den ligger på en sandrygg ca. 20 m V for bomveien gjennom Seterdalen og ca. 600 m NØ for Ossjøen fjellstue.

På stedet for graven står et ca. 1 m høyt trekors med innskrift: "Sortedøden 1350". Dessuten er det reist ca. 1 m fra korset en ca. 1,5 m høy helle. På den ene flatsiden er hugget inn et kors, og under dette står: "Minnestein reist 1961 over en gravlagd fra Svartedauen 1349-50".

Det er synd at ingen opplysninger finnes om funnforhold, og at beinprøvene som ble innsendt, synes ikke å være tilvarett. Det er forresten interessant at de u**ø**brente beinene var bevart i det hele tatt. En skulle tro at alt var blitt borte siden det lå i en sandrygg. Jeg kjenner ikke nærmere til de geologiske forhold på stedet, men en er fristet til å tro at jordsmonnet må være kalkholdig.

Graven ved Grotbekken har vi kanskje greidd å lokalisere ved årets registrering; men helt sikker kan en ikke være. Den ligger på Hallen vestre, gnr. 94, brnr. 2, i samme s, p, k, ca. 200 m S for Ossjøen og ca. 300 m V for Grotbekken. Nede i en liten senkning og med vidt utsyn over sjøen står en 0,8 m høy stein av form som en bautastein. Den virker forsettlig reist og skiller seg klart ut fra de naturlige blokkene og kampesteinene i området. Fra foten av steinen og NNV-over finnes en ansamling med rullestein med lengde 0,8 m. Den ligger også nedi senkningen. Den formodede graven ligger ca. 10 m N for et gammelt, vardet vefar, som stedvis enda er synlig som sti.

Med hilsen

Elizabeth Skjelsvik